

hänen talonsa seinät ja ovet on rakennettu ihmisen luista. Joidenkin tutkijoiden mukaan tämä talo vartioi kuolevaisten ja henkien maailman välistä rajaa.

Tarinoissa Baba-Jagaa pelätään eniten siksi, että hänen tiedetään syövän ihmisen lihaa ja metsänhaltioiden tavoin sieppaavan pikkulapsia. Se kohtalo uhkasi juuri Pikku Ivaškoa, sillä tarinan noita, vaikkakin on nimetön, ei ole kukaan muu kuin itse Baba-Jaga.

Lesiiden tavoin Baba-Jagalla on suuri valta siinä metsässä, jossa hän asuu, ja niihin eläimiin, jotka metsässä asuvat. Villieläimet ja linnut tottelevat häntä, samoin tuulet. Jopa aikakin näyttää olevan hänen hallinnassaan, sillä Päivä, Aurinko ja Yö ovat hänen palvelijoi-taan.

Elipä kerran muuan kauppias, jolla oli vain yksi tytär, vaikka hän oli ollut naimisissa jo kaksitoista vuotta. Tytön nimi oli Vasilisa Kaunis. Tyttö oli kahdeksanvuotias, kun hänen äitinsä kuoli. Maatessaan kuolinvuoteellaan kauppiaan vaimo kutsui Vasilisan luokseen, otti lakanan alta nukun ja sanoi voipuneena:

”Rakas pikku Vasilisa, jätän sinulle siunaukseni ja tämän nukun. Pidä se aina mukanas äläkä näytä kenellekään. Jos jolloinkin olet pulassa, anna sille syötävää ja kysy siltä neuvoa. Se kertoo mitä sinun pitää tehdä.”

Suruajan jälkeen kauppias alkoi ajatella avioituvansa uudelleen. Hän oli hyvä mies, joten tulijoista ei ollut puutetta, mutta lopulta hän päätyi leskeen. Tämä ei ollut enää nuori ja hänellä oli kaksi omaa tytärtä, jotka olivat suunnilleen Vasilisan ikäisiä, ja niinpä kauppias arveli, että leski olisi kokenut ja hyvä äiti hänen lapselleen.

Mutta hän oli väärässä. Vasilisa oli koko kylän sievin tyttö, ja hänen äitipuolensa ja sisarpuolensa olivat hänelle kateellisia. He panivat hänet raskaisiin sisä- ja ulkotöihin, toivoen että raataminen tekisi hänet laihaksi ja että hänen kaunis ihonvärinsä turmeltuisi auringon ja tuulen vaikutuksesta.

Mutta päivä päivältä hänestä tuli yhä sievempi ja pulskempi, kun taas hänen äitipuolensa ja sisarpuolensa tulivat laihoiksi ja rumiksi ja häijyiksi. Kuinka se oli mahdollista? Tietenkin Vasilisan nukke auttoi häntä. Ilman nukkea hän tuskin olisi selvinnyt. Silloinkin, kun hänellä ei ollut mitään syötävää itsellään, hän piti huolen, että nukelle riitti makupala. Sitten hän saattoi sulkeutua karsinahuoneeseen, jossa hän nukkui, ja kertoa nukelle kaikki huolensa.

”Opetä minulle, nukkeni, kuinka elää ja mitä tehdä”, hän tapasi sanoa. Nukke söi, neuvoi ja lohdutti Vasilisaa ja aamuun mennessä se oli tehnyt Vasilisan puolesta kaikki työt. Vihannesmaa oli kitketty, kaalit kasteltu, vesi kannettu sisään ja tuli sytytetty lieteen. Vasilisan työksi jäi vain kuljeskella varjossa ja poimia kukkia.

Vuodet vierivät, ja Vasilisa tuli naimaikään. Kaikki kaupungin nuoret miehet tulivat häntä kosimaan, mutta yksikään ei vilkaissutkaan hänen sisarpuoliinsa.

Äitipuoli vihasi häntä enemmän kuin koskaan ja lähetti Vasilisan nuoret kosijat tiehensä.

”En salli nuorimman tyttären mennä naimisiin ennen muita”, hän kertoi heille. Nuorten miesten lähdettyä hänellä oli tapana lyödä Vasilisaa osoittaakseen katkeruuttaan.

Kerran kauppiaan täytyi olla poissa kotoa asioillaan pitkän aikaa. Äitipuoli muutti perheen kanssa toiseen taloon synkän metsän toiseen päähän.

Tässä metsässä oli aukio, ja keskellä aukiota oli pieni mökki ja mökissä eli Baba-Jaga. Yksikään, joka tuli hänen mökkiään liki, ei palanut, sillä Baba-Jaga söi ihmisiä yhtä helposti kuin jos nämä olisivat olleet kananpoikia. Vasilisan äitipuoli keksi alinomaa tikusta asiaa lähettääkseen tytön metsään, mutta aina Vasilisa palasi terveenä ja reippaana, koska nukke näytti hänelle tietä eikä vienyt häntä kertaakaan lähelle Baba-Jagan taloa.

Tuli syksy ja äitipuoli antoi iltaisin kaikille tyttärilleen tehtäviä. Yhden piti punoa nauhaa, toisen neuloa sukkaa kun taas Vasilisan oli kehrättävä.

Yhtenä iltana hän sammutti kaikki tulet talosta ja jätti yhden ainoan kynttilän palaamaan, kun tytöt ahkeroinvat. Sitten hän meni nukkumaan. Kynttilä alkoi pian savuttaa ja toinen Vasilisan sisarpuolista otti pihdit, asetui niistämään liekkiä. Mutta ikään kuin vahingossa vaikka todellisuudessa äitinsä ohjeita noudattaen hän sammutti koko kynttilän.

”Mitäs me nyt teemme?” tytöt kyselivät.

”Ei ole talossa tulta, josta voisimme sytyttää kynttilän uudelleen.”

”Baba-Jaga antaa meille kyllä tulta”, sanoi toinen.

”Mutta kuka käy hakemassa sitä?”

”En minä tarvitse tulta”, sanoi se tyttö, joka punoi nyöriä, ”sillä minun neulani heijastavat tarpeeksi valoa.”

”En minäkään tarvitse tulta”, sanoi se joka

neuloi, ”sillä minun puikkoni heijastavat tarpeeksi valoa.”

”Sinun täytyy mennä, Vasilisa”, he huusivat yhteen ääneen ja työnsivät hänet ovesta ulos.

Vasilisa meni pieneen karsinahuoneeseen ja antoi nukelleen illallista. Sitten hän kertoi sille huolensa, kuinka hänen olisi mentävä hakemaan valoa Baba-Jagalta ja kuinka Baba-Jaga söisi hänet. Kun nukke oli syönyt illallisensa, sen silmät alkoivat hehkua pimeässä kuin kaksi kirkasta kynttilää.

”Älä sure, Vasilisa, kyyhkyläiseni”, se sanoi. ”Mene vain minne ikinä ne sinut lähettävätkin, mutta muista pitää minut mukanas, niin sinulle ei tapahdu mitään pahaa Baba-Jagan talossa.”

Niin Vasilisa pani nukun taskuunsa, teki ristinmerkin ja lähti synkkään metsään.

Hän kulki ja kulki, pelosta vapisten. Äkkiä, juuri kun alkoi sarastaa, laukkasi ratsumies hänen ohitseen. Ratsumiehen kasvot olivat valkoiset, hänen vaatteensa olivat valkoiset, hevonen ja sen valjaat olivat myös valkoiset. Vasilisa käveli vähän matkaa eteenpäin, ja juuri kun aurinko oli nousemassa, toinen ratsumies laukkasi hänen ohitseen. Hänen kasvonsa olivat punaiset, hänen vaatteensa samoin punaiset, ja hän ratsasti punaisella hevosella. Vasilisa kulki koko päivän, koko yön ja koko seuraavan päivän, kunnes hän illalla tuli metsän keskellä olevalle aukiolle, jonka keskellä seisoi Baba-Jagan mökki.

Mökin ympärillä oli ihmisen luista tehty aita, ja sen harjalle oli pistetty ihmisen pääkalloja, joissa oli tuijottavat silmät. Porttien paikalla aidassa oli ihmisen sääriluut, salpatangon sijasta käsivarsi ja lukon paikalla oli pääkallo terävine hampaineen. Vasilisa nauliutui kauhasta paikalleen.

Äkkiä ilmaantui paikalle kolmas ratsumies. Hänen kasvonsa olivat mustat, hänen vaatteensa olivat mustat ja hän ratsasti mustalla hevosella. Hän laukkasi Baba-Jagan portille saakka ja katosi kuin maan nielemänä; juuri sinä hetkenä pimeys laskeutui. Mutta ei ollut kauan pimeää, sillä pääkalloissa olevat silmät syttyivät, kunnes aukiolla oli valoisaa kuin päivällä. Vasilisa vapisi pelosta, mutta koska ei ollut paikkaa mihin piiloutua, hän pysyi paikoillaan.

Pian hän kuuli metsästä kauheaa jyminää, sitten puiden rytinää ja kuivien lehtien kähinaa. Metsästä tuli Baba-Jaga, joka ratsasti huhmareessa työntäen itseään eteenpäin petkeleellä ja lakaisten jälkensä luudalla. Hän pysähtyi mökin portille ja alkoi haistella. Sit-